

Одним із пріоритетних напрямів діяльності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку є створення умов для сприятливого правового клімату на фондовому ринку України, необхідного для залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів в економіку України. Захист прав і законних інтересів інвесторів та учасників ринку, запобігання правопорушень на ринку цінних паперів, а в разі виявлення цих правопорушень – оперативне їх розслідування здійснюється відповідно до Рішення ДКЦПФР від 31.03.2011 р. №376 «Про затвердження порядку проведення перевірок діяльності емітентів цінних паперів», затвердженого в Міністерстві Юстиції України 02.06.2011 р. №654/19392.

Комісією здійснюється низка заходів, спрямованих на удосконалення законодавства з питань функціонування фондового ринку в Україні. До основних законодавчих ініціатив, що стосуються удосконалення регулювання фондового ринку України в цілому та ринку облігацій зокрема, що були запропоновані у I-III кварталах 2012 року, на думку НРА «Рюрік», варто виокремити нижченаведені.

– **Комісія затвердила нову редакцію Правил розгляду справ про порушення вимог законодавства на ринку цінних паперів та застосування санкцій.** Документ безпосередньо визначає порядок та строки розгляду регулятором справ про правопорушення. Крім того, удосконалені правила нададуть можливість НКЦПФР більш ефективно виконувати завдання, що покладені на неї відповідно до закону «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні».

– **НКЦПФР створила реєстр сертифікованих спеціалістів, що працюють на фондовому ринку.** Відтепер всі сертифіковані спеціалісти та навчальні заклади, що займаються їх підготовкою, зможуть стежити за реєстром та самостійно брати участь у його формуванні на окремій веб-сторінці: cert.nssmc.gov.ua. У новому реєстрі з'явилися можливості створення профілів фахівців та навчальних центрів, автоматичного формування шаблонів документів, в тому числі сертифікатів, а також можливості для фахівців стежити за статусом своєї заявки на отримання кваліфікації за тим чи іншим напрямом тощо. Всі фахівці, що матимуть намір пройти сертифікацію за тією чи іншою кваліфікацією, зможуть подавати відповідну заяву та документи до Комісії в електронному вигляді за допомогою спеціальної сторінки на сайті НКЦПФР.

– **Парламент прийняв у першому читанні проект закону «Про внесення змін до Закону «Про цінні папери та фондовий ринок» (щодо емісії облігацій міжнародних фінансових організацій).** Зокрема,

законопроектом передбачається віднести міжнародні фінансові організації до учасників фондового ринку - емітентів та впровадити нову категорію емісійних цінних паперів - облігації міжнародних фінансових організацій. Також чинний закон доповнюється окремою новою статтею, що буде вносити механізми та процедури здійснення вказаними фінансовими організаціями емісій відсоткових або дисконтних облігацій виключно шляхом публічних розміщень на українських фондових біржах. Крім того, проект містить положення, згідно з якими Кабінет Міністрів за погодженням з Національним банком матиме механізми впливу на здійснення таких емісій та подальше використання залучених коштів. Також передбачені повноваження Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо встановлення порядку проведення зазначених емісій, їх особливостей та особливостей обігу емітованих облігацій тощо.

– **НКЦПФР ухвалила вдосконалений проект Положення про допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України.** Врегульовано допуск цінних паперів іноземних емітентів до обігу на території України. Нормативним актом передбачено, що його дія поширюється на акції та боргові цінні папери іноземних емітентів, а також на депозитарні розписки. В Положенні прописані умови та перелік документів, які повинні бути надані іноземним емітентом для отримання такого допуску.

– **НКЦПФР схвалила Порядок збільшення та зменшення статутного капіталу публічного і приватного акціонерного товариства.** Порядок визначає права та обов'язки акціонерних товариств у разі збільшення або зменшення статутного капіталу, джерела, шляхи та порядок його збільшення, залучення додаткового капіталу, можливість зменшення статутного капіталу акціонерного товариства, передбачає розширення функцій загальних зборів тощо. Однією з його найбільш важливих новацій є норма щодо оформлення проспекту емісії акцій при закритому (приватному розміщенні акцій), тоді як раніше така операція була доступною тільки для підприємств, чії акції розміщені у відкритій, тобто публічній формі. Також нормативним актом удосконалюється визначення ринкової вартості акцій, порядок проведення загальних зборів та вносяться деякі зміни до процедури розкриття інформації емітентом цінних паперів у разі зміни статутного капіталу.

– **Президент підписав Закон «Про інститути спільного інвестування».** Закон сприятиме залученню та ефективному розміщенню фінансових ресурсів інвесторів, визначає правові та організаційні основи створення, діяльності, припинення суб'єктів спільного інвестування, особливості управління активами

зазначених суб'єктів, встановлює вимоги до складу, структури та зберігання таких активів, особливості емісії, обігу, обліку та викупу цінних паперів інститутів спільного інвестування, а також порядок розкриття інформації про їхню діяльність. Згідно нового Закону «Про інститути спільного інвестування» діяльність КІФів буде регулювати виключно законодавство про ІСІ. Також значно розшириться лінійка інвестиційних фондів, з'явиться можливість створювати спеціалізовані та кваліфікаційні фонди. Новий Закон вступає в дію з 1 січня 2014 року, одночасно Закон «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)» втрачає чинність. До цього часу має бути підготовлена вся нормативно-правова база. Діючі компанії з управління активами (КУА) повинні будуть привести свою діяльність у відповідність до нового Закону до 1 січня 2015 року.

– **НКЦПФР затвердила Порядок, що врегулює маржинальні операції на фондовому ринку.** Порядок дозволить Комісії контролювати відповідний сегмент ринку, Згідно з ним, учасники ринку відтепер повинні надавати відомості про маржинальні операції не лише як складову даних про брокерську діяльність, а мають виокремлювати саме такі угоди, надаючи звітність до Комісії та до бірж. Крім того, документ прописує загальні вимоги до маржинальних операцій, порядок їх здійснення, визначає додаткові умови до договору на брокерське обслуговування, а також регулює граничний рівень маржі, при якому торговець не матиме права укладати договори або здійснювати операції через високий ступінь ризику.

– **НКЦПФР розробила зміни до документів, що регулюють створення ІСІ та емісію їх цінних паперів.** Зокрема, регулятор прийняв рішення «Про схвалення доопрацьованого проекту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку». Основною метою документа є удосконалення переліку інформації стосовно напрямків інвестування коштів інститутів спільного інвестування.

– **Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку схвалила проект Положення про об'єднання професійних учасників фондового ринку.** Документ був розроблений НКЦПФР на виконання вимог закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про цінні папери». Його метою є урегулювати діяльності об'єднань професійних учасників, у відповідності до норм закону «Про цінні папери та фондовий ринок» та приведення нормативної бази НКЦПФР у відповідність до норм законодавства. Документом передбачається урегулювання порядку реєстрації об'єднання

професійних учасників (ОПУ) фондового ринку, їх прав та обов'язків, а також анулювання реєстрації ОПУ. В документі чітко прописані вимоги до внутрішніх документів ОПУ та СРО, а також вимоги до державного нагляду і контролю за їх діяльністю. Крім того, впровадження норм нового Положення сприятиме захисту ринку від недобросовісних та некваліфікованих учасників, а також покращить взаємодію між членами СРО та захистить їх інтереси.

– **Верховна Рада прийняла закон «Про внесення змін до деяких законів України» (щодо забезпечення пенсійних активів)» (реєстраційний №9687).** Документ спрямований на встановлення правових механізмів забезпечення пенсійних активів, які знаходяться на зберіганні в банківській мережі, у разі порушення справи про банкрутство зберігача, прийняття рішення про його ліквідацію, введення щодо нього режиму санації або призначення тимчасової адміністрації зберігача, а також посилення захисту майнових прав та інтересів застрахованих осіб Накопичувального пенсійного фонду та учасників недержавних пенсійних фондів. Зокрема, закон «Про банки і банківську діяльність» доповнено положенням, згідно з яким пенсійні активи не включаються до ліквідаційної маси зберігача Накопичувального пенсійного фонду, недержавного пенсійного фонду та інших банків. Розпорядження пенсійними активами Накопичувального пенсійного фонду та активами недержавних пенсійних фондів здійснюється відповідно до законів «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та «Про недержавне пенсійне забезпечення».

– **НКЦПФР схвалила доопрацьований проект рішення «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку», що урегулює роботу ІСІ зі стресовими активами банків.** Відповідні зміни вносяться до таких документів: Положення про склад та структуру активів інститутів спільного інвестування; Положення про порядок визначення вартості чистих активів інститутів спільного інвестування (пайових та корпоративних інвестиційних фондів); Положення про порядок припинення корпоративного інвестиційного фонду та розрахунків з його акціонерами при ліквідації; Положення про порядок припинення пайового інвестиційного фонду та розрахунків з його учасниками при ліквідації. Зміни до регуляторних актів покликані, унеможливити безумовне списання заборгованості за залученими до складу активів інвестиційних фондів борговими зобов'язаннями у формі прав вимоги. Крім того, вони передбачають норму, згідно з якою переоцінка вартості права вимоги за кредитними договорами у складі активів венчурного ІСІ здійснюється з урахуванням вимог нормативно-правових актів НКЦПФР, які

встановлюють порядок оцінки активів інститутів спільного інвестування.

– **Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку схвалила проект закону «Про внесення змін до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» (щодо розвитку ринку облігацій).** Так, пропонується запровадити інститут загальних зборів власників корпоративних облігацій, з наданням таким зборам, зокрема, прав погоджувати рішення емітента щодо операцій з його активами у випадку неналежного виконання емітентом своїх зобов'язань за облігаціями. Також узгодження потребуватиме процес реструктуризації зобов'язань і внесення будь-яких змін до проспекту емісії. Крім того, законопроект визначає поняття «корпоративні облігації», їх види (біржові, інфраструктурні, концесійні) та регламентує механізми емісії таких облігацій. Передбачається, що інфраструктурні облігації будуть випускатися для фінансування інфраструктурної модернізації в рамках державно-приватного партнерства. В той же час, розміщення концесійних облігацій (різновиду інфраструктурних облігацій), здійснюватиметься з метою фінансування створення та/або відновлення інфраструктури, що передбачено договором концесії. При цьому біржові облігації випускатимуться за спрощеною процедурою для обігу виключно на фондових біржах. Варто зауважити, що документом також урегулюються дії емітента та власників корпоративних облігацій у разі дефолту, реструктуризації боргу, конвертації облігацій. Згідно з пропозицією Комісії, власники дефолтних облігацій зможуть вимагати від емітента дострокового погашення грошових зобов'язань. При цьому, якщо йдеться про забезпечені облігації, то дострокового виконання зобов'язань можна буде вимагати і від особи, що надала забезпечення.

– **НКЦПФР прийняла рішення «Про внесення змін до Положення про порядок визначення чистої вартості активів недержавного пенсійного фонду (відкритого, корпоративного, професійного).** Змінами до Положення передбачено врегулювання питань оцінки цінних паперів, які знаходяться в лістингу організаторів торгівлі, що відповідає вимогам закону «Про недержавне пенсійне забезпечення». Сьогодні у осіб, що здійснюють управління активами недержавних пенсійних фондів, виникають проблеми щодо оцінки цінних паперів, які під час перебування в активах НПФ, виключені з лістингу фондової біржі та не перебувають у біржовому списку жодної з фондових бірж. Документом передбачено, що акції й облігації українських емітентів, які виключені з лістингу, протягом 30 днів з дати виключення оцінюються за останньою балансовою вартістю, що була визначена на дату, що передусє дати виключення з лістингу. Особливу увагу в зміненому Положенні приділено

оцінці грошових коштів та дорогоцінних металів, що належать НПФ та знаходяться на рахунках банківських установ, які не виконують своїх зобов'язань або в яких призначена тимчасова адміністрація. Також документом вводиться поняття «невиконання зобов'язань емітентом облігацій» - невиплата емітентом власникам облігацій у строк, встановлений умовами емісії, доходу за облігаціями та/або непогашення частини чи повної номінальної вартості облігацій, з дати першого невиконання таких зобов'язань, а також передбачається порядок оцінки облігацій, за якими емітент не виконує зобов'язання.

– **НКЦПФР затвердила рішення «Про затвердження Змін до Положення про порядок здійснення емісії облігацій підприємств та їх обігу (щодо продовження строків обігу та погашення облігацій підприємств)» і «Про внесення змін до Положення про порядок здійснення емісії облігацій підприємств та їх обігу (щодо порядку визначення доходу за облігаціями).** Зміни до Положення (щодо порядку визначення доходу за облігаціями) полягають в тому, що емітент може визначити розмір відсоткового доходу за облігаціями, щодо яких прийнято рішення про відкрите (публічне) розміщення, під час розміщення, у межах, визначених рішенням про відкрите (публічне) розміщення та проспектом емісії облігацій. Ця норма дозволить емітентам більш ефективно залучати ресурси, оперативно змінюючи умови відповідно до ринкової кон'юнктури. При цьому емітент отримує набагато більше гнучкості у залученні коштів. Згідно зі змінами щодо продовження строків обігу та погашення облігацій підприємств, емітент має право протягом строку обігу паперів внести до проспекту емісії зміни щодо продовження строків обігу та погашення у разі викупу ним усього відповідного випуску (серії) або згоди на продовження таких строків усіх власників відповідного випуску (серії) облігацій. Тривалість періоду, на який можуть бути продовжені строки обігу та погашення облігацій підприємств, не може перевищувати тривалості періоду, визначеного проспектом емісії таких облігацій, а повторне продовження строків обігу та погашення облігацій підприємств не допускається.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Української асоціації інвестиційного бізнесу (режим доступу: <http://www.uaib.com.ua>), НКЦПФР (режим доступу: <http://www.ssmc.gov.ua>).

Повна версія аналітичного огляду ринку облігацій України за 9 місяців 2012 року розміщена у вільному доступі на офіційному сайті Агентства (www.rurik.com.ua).

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік», к.е.н.,
Доліський Леонід Борисович,
тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:

Старший фінансовий аналітик,
Ніколаєнко Костянтин Сергійович,
тел. (044) 484-00-53, вн. 117.

ТОВ «РЮРІК»

☒ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема 52а

+38 (044) 383 0476, +38 (044) 484 0053

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua